

Trabzon Çalışmaları Dergisi

Journal of Trabzon Studies

Cilt/Vol 5 | Sayı/No 1
Aralık/December 2025

ARALIK 2025 | CİLT 5 - SAYI 1
DECEMBER 2025 | VOL. 5 - NO. 1

TRABZON ÇALIŞMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF
TRABZON STUDIES

2021 yılı itibarıyla yayın hayatına başlayan *Trabzon Çalışmaları Dergisi*, sosyal, beşeri, idari bilimler, şehir bölge planlama, peyzaj ve mimarlık alanlarında çalışmalara yer verilen hakemli akademik bir yayındır. Dergi, Trabzon kentine dair farklı disiplinlerin kendi yaklaşımları çerçevesinde ortaya koyacağı araştırma makaleleri çerçevesinde kente dair bir platform oluşturmayı ve bunu kamuoyu ile paylaşmayı amaçlamaktadır. Dergi, Trabzon kentine dair tüm disiplinlerin gerçekleştireceği yeni veriler ortaya koyan, mevcut veriler doğrultusunda kent sorunlarını tartışan tüm araştırma makalelerinin yanı sıra teorik ve kavramsal bağlamda kentin farklı unsurlarını tartışan makalelere de açıktır. Dergide kuramsal ve analitik özgün araştırma makalelerinin yanı sıra kısa makale, rapor, derleme, konferans notları, örnek olay, kitap tanıtımı vb. makale dışı yazılara da dergi bünyesinde her sayıda belirli oranda yer verilecektir.

Trabzon Çalışmaları Dergisi yılda bir kez Aralık ayında yayımlanır.

Dergide yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yazarlara aittir; Derginin sorumluluğu yoktur.

EDİTÖRLER | *Editors*

Muharrem BAYRAK

Doç. Dr. | *Assoc. Prof.* Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Doç. Dr. | *Assoc. Prof.* Abdullah UZUN

Doç. Dr. | *Assoc. Prof.* Özgür TÜFEKÇİ

DANIŞMA KURULU | *Advisory Board*

Doç. Dr. | *Assoc. Prof.* Cenk BEYAZ, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye*

Prof. Dr. | *Professor* Mevhibe COŞAR, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

Doç. Dr. | *Assoc. Prof.* Vahit GÜNTAY, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

Prof. Dr. | *Professor* Bünyamin ER, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

Prof. Dr. | *Professor* Ruşen KELEŞ

Prof. Dr. | *Professor* İsmail KÖSE, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

Prof. Dr. | *Professor* Hikmet ÖKSÜZ, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

Prof. Dr. | *Professor* Uğur ÜÇÜNCÜ, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

Doç. Dr. | *Assoc. Prof.* Umut ÜZAR, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

Doç. Dr. | *Assoc. Prof.* Hüseyin YADİGAROĞLU, *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye*

İLETİŞİM | *Contact*

E-Posta: trabzoncalismalari@gmail.com

Aralık 2025 | CİLT 5 SAYI 1

December 2025 | VOL. 5 NO. 1

İÇİNDEKİLER | TABLE OF CONTENTS

6-14	Araştırma Makalesi Research Article	Trabzon İli Düzköy ve Ortahisar İlçelerinde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Motor Becerilerinin Karşılaştırılması <i>Comparison of Motor Skills of Middle School Students Living in the Düzkoy and Ortahisar Districts of Trabzon Province</i> <i>Abdülhamit Akyıldız & Tamer Civil</i>
15-33	Araştırma Makalesi Research Article	Uzungöl'de Turizm ve Sürdürülebilirlik Çalışmaları <i>Tourism and Sustainability Efforts in Uzungöl</i> <i>Faruk Eroğlu</i>
34-53	Araştırma Makalesi Research Article	Büyükşehir Belediyelerinde Gençlik ve Spor Hizmetleri: Trabzon Büyükşehir Belediyesi Örneği <i>Youth and Sports Services in Metropolitan Municipalities: The Case of Trabzon Metropolitan Municipality</i> <i>Seda Enez & Emrah Firdin</i>
54-56	Kitap İncelemesi Book Review	Trabzon Tarihi - Hikmet Öksüz <i>Muhammed Lütfü Osmanoğlu</i>
57-63	Bibliyografya Bibliography	2025 yılında Trabzon Üzerine Yazılmış Kitap, Makale ve Tezler

Trabzon İli Düzköy ve Ortahisar İlçelerinde Yaşayan Ortaokul Öğrencilerinin Motor Becerilerinin Karşılaştırılması¹

Comparison of Motor Skills of Middle School Students Living in the Düzköy and Ortahisar Districts of Trabzon Province

Abdülhamit Akyıldız* & Tamer Civil**

* Bilim Uzmanı/Voleybol Antrenörü, abdlhmit98@gmail.com/Orcid: 0009-0001-0176-7276

** Doç. Dr./Trabzon Üniversitesi, tamercivil@trabzon.edu.tr/Orcid:0000-0003-0104-0007

ÖZET

Günümüzde kent yaşamının getirdiği betonlaşma, yoğun trafik ve teknolojik bağımlılık, çocukların hareket alanlarını kısıtlayarak onları daha hareketsiz bir yaşama sürüklemektedir. Bu durum çocuklarda motor becerilerin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu çalışmada kentsel ve kırsal koşullarda yaşayan ortaokul öğrencilerinin bir takım motor becerilerinin karşılaştırılması amaçlandı. Çalışmanın evrenini 5. Sınıf ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Trabzon ili Ortahisar ve Düzköy ilçelerindeki farklı ortaokullarda öğrenim gören ve beden eğitimi ve spor dersi dışında spor eğitimi almamış toplam 205 (96 erkek, 109 kız) 5. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma nicel araştırma yöntemi ile yürütüldü. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Çocuk Beden Koordinasyon Testi (KTK: Körperkoordinations Test für Kinder) kullanıldı. Elde edilen veriler SPSS 27 programı kullanılarak analiz edildi. Analizler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği saptandı. İkili grupların analizinde bağımsız örneklem t testi kullanıldı. Çalışmanın anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edildi. Düzköy’de yaşayan öğrencilerin KTK sonucu oluşan Motor Koordinasyon Skoru (MKS) ortalama puanları ile Ortahisar’da yaşayan öğrencilerin ortalama puanları arasında oluşan farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu tespit edildi ($p<0,05$). KTK’yı oluşturan 4 farklı test skorlarının da Düzköy’de ikamet eden öğrenciler lehine anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptandı ($p<0,05$). Cinsiyet değişkeni açısından Düzköy’de ikamet eden erkek öğrencilerin KTK’yı oluşturan 4 farklı test skorlarının Ortahisar’da ikamet eden erkek öğrencilerin skorlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu, kız öğrencilerde ise KTK’yı oluşturan 4 farklı testten sadece ikisinin “Tek Ayak Sekme ve Platformla Yanlara Adımlama” skorları arasında oluşan farkın anlamlı düzeyde olduğu tespit edildi ($p<0,05$). Sonuç olarak Düzköy’de yaşayan ve eğitim gören öğrencilerin, Ortahisar’daki öğrencilere göre MKS düzeylerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Nispeten kırsal kesim olarak nitelendirilebilecek ortamlarda farklı spor dallarına yönelik çevresel faktörlerin iyileştirilmesinin ve buralarda yaşayan çocukların spor dallarına yönlendirilmesinin gelecekte uluslararası sporcular yetiştirilmesi için önemli avantajlar sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul Öğrencileri, Motor Beceri, Kent ve Kırsal Yaşam

ABSTRACT

In contemporary urban life, increasing concrete development, heavy traffic, and technological dependency restrict children’s opportunities for movement, leading them toward a more sedentary lifestyle. This situation may negatively affect the development of motor skills in children. The present study aimed to compare certain motor skills of middle school students living in urban and rural environments. The population of the study consisted of 5th-grade middle school students. The sample included a total of 205 (96 boys, 109 girls) 5th-grade students enrolled in various middle schools in the Ortahisar and Düzköy districts of Trabzon province, who had not received any sports training other than physical education classes. The study was conducted using a quantitative research design. The Personal Information Form and the Körperkoordinations test für Kinder (KTK) were used as data collection tools. The obtained data were analyzed using SPSS 27, and the results indicated that the data were normally distributed. Independent samples t-tests were used for

¹ Bu çalışma Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim dalında yüksek lisans tezinden üretilmiş ve 13. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi’nde (TÜBED) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

comparisons between two groups. The significance level of the study was set at $p<0.05$. The findings revealed a statistically significant difference between the mean Motor Coordination Scores (MCS) of students living in Düzköy and those living in Ortahisar ($p<0.05$). Additionally, the scores of the four subtests that make up the KTK were found to be significantly higher in favor of students residing in Düzköy ($p<0.05$). Regarding the gender variable, the four subtest scores of male students living in Düzköy were significantly higher than those of male students living in Ortahisar. Among female students, significant differences were identified in two of the four KTK subtests—*Hopping for Height* and *Lateral Jumping*—again in favor of students living in Düzköy ($p<0.05$). In conclusion, students living and studying in Düzköy demonstrated higher MCS levels compared to those in Ortahisar. Improving environmental factors related to various sports branches in settings that may be considered relatively rural, and encouraging children living in these areas to participate in sports, may offer important advantages for cultivating future international-level athletes.

Keywords: Secondary School Students, Motor Skills, Urban and Rural Life

GİRİŞ

Çocukluk dönemi, insan yaşamında büyüme ve gelişimin en hızlı gerçekleştiği kritik dönem olarak kabul edilmekte ve bu dönemde hareket, çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimlerinin temel belirleyicilerinden biri olarak görülmektedir (Gallagher et al., 2023). Çocukluk çağının çevresel faktörlerden en fazla etkilenen dönem olduğu ve maruz kalınan çevresel uyaranların motor gelişimi doğrudan etkilediği belirtilmektedir (Özbar, 2007; Stodden et al., 2008). Bu dönemde yetersiz beslenme, fiziksel aktivite eksikliği veya kronik hastalıklar çocukların gelişimsel süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Çocukların hareket gelişimini belirleyen en önemli çevresel faktörlerden biri, fiziksel aktivite alanlarının yeterliliğidir. Günümüzde artan şehirleşme, ekran süresinin yükselmesi ve betonlaşmanın yaygınlaşması, çocukların serbest oyun alanlarını daraltarak fiziksel aktivite düzeylerinin azalmasına yol açmaktadır (Carson et al., 2016). Fiziksel aktivite düzeyi düşük çocuklarda, yaşamın ileri dönemlerinde teknik beceri gelişiminin sınırlı olması ve sedanter yaşam tarzına bağlı sağlık sorunları görülme riski artmaktadır. Türkiye’de yapılan çalışmalarda, hazır ve sağlıksız gıdalara erişimin kolaylaşmasının da etkisiyle 6–11 yaş arası çocuklarda obezite oranının %7,5’e ulaştığı bildirilmiştir (Savaşan, Sarı, Aydoğan & Erdal, 2015). Bu bulgu, durağan yaşamın çocuk sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini ortaya koymaktadır.

Öte yandan, fiziksel aktivite imkânlarının nispeten fazla olduğu, teknolojik araçlara erişimin sınırlı olduğu ve doğal çevreyle etkileşimin yoğun olduğu bölgelerde yaşayan çocukların günlük yaşamlarında daha fazla hareket ettikleri bilinmektedir. Bu tür çevrelerde büyüyen çocuklarda, doğal hareket deneyimlerinin çeşitliliği nedeniyle motor beceri performanslarının daha yüksek olabileceği ileri sürülmektedir (Barnett et al., 2016). Motor beceri, hedefe yönelik bir ya da birden fazla vücut parçasının öğrenilmiş ve istemli hareketlerle görev yerine getirmesi olarak tanımlanmakta olup (Lopes, Santos, Pereira & Lopes, 2013), çocukların sağlık, fiziksel uygunluk, aktivite düzeyi ve motivasyon gibi pek çok parametresi hakkında bilgi sunmaktadır. Bu nedenle motor becerilerin değerlendirilmesi, çocuk gelişimi ve sağlığı alanındaki araştırmalar için önemli bir gösterge niteliğindedir.

Bu bağlamda, farklı çevresel ve sosyokültürel koşullarda yetişen çocukların motor becerilerindeki farklılıkların yalnızca gözlemsel değil, objektif verilere dayalı şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, kentleşmenin nispeten az ve doğal hareket alanlarının fazla olduğu bir yerleşim bölgesinde yaşayan çocuklar ile kentleşmenin yoğun olduğu bir bölgede yaşayan çocukların motor becerilerini karşılaştırarak çevresel faktörlerin motor gelişim üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır.

1. ÇALIŞMANIN AMACI ve GEREKÇESİ

Çalışmanın amacı, Trabzon ilinde farklı çevresel koşullarda yetişen ve beden eğitimi dersi dışında herhangi bir sportif etkinliğe katılmamış 5. sınıf ortaokul öğrencilerinin motor beceri düzeylerini karşılaştırmaktır. Motor beceriler, bireyin büyük ve küçük kas gruplarını hedefe yönelik, kontrollü ve etkili biçimde kullanmasını sağlayan temel hareket yetkinlikleridir. Bu becerilerin temeli erken çocukluk döneminde atılmakta ve bu dönemde kazanılan yürüme, koşma, denge ve zıplama gibi temel hareketler ilerleyen yıllarda gelişecek sportif performansın yapı taşlarını oluşturmaktadır. Teknolojinin yaygınlaşması, kentleşme ve sınırlı hareket alanları çocukların doğayla temasını azaltarak fiziksel aktivite düzeylerini düşürmektedir. Buna karşın kırsal bölgelerde yaşayan çocuklar, gündelik yaşamın gerektirdiği doğal hareketlilik sayesinde daha fazla fiziksel uyarana maruz kalmaktadır. Bu nedenle, kırsal ve kentsel bölgelerde büyüyen çocukların motor becerileri arasında anlamlı farklılıklar olabileceği düşünülmektedir. Söz konusu farklılıkların nesnel verilerle ortaya konularak kırsal ve kentsel yaşamın motor beceri gelişimi üzerindeki avantaj ve dezavantajlarını belirlemektir. Elde edilecek bulguların, sporda yetenek seçimi ve yönlendirme süreçlerine, ailelere, öğretmenlere, antrenörlere ve ilgili literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

1.1. Yöntem

Çalışma mevcut durumun ortaya konulması ve bağımsız değişkenlere göre motor beceri düzeyleri arasındaki farklılıkların belirlenmesi amacıyla nicel araştırma modeli kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini, Trabzon ilinin Düzköy ve Ortahisar ilçelerinde öğrenim gören, beden eğitimi dersi dışında herhangi bir sportif faaliyete katılmamış toplam 205 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Düzköy ilçesindeki yedi ortaokuldan 102 öğrenci (50 erkek, 52 kız), Ortahisar ilçesindeki beş ortaokuldan ise 103 öğrenci (46 erkek, 57 kız) gönüllü olarak çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin spor geçmişlerinin dikkate alınması nedeniyle ölçüt örnekleme, okulların erişilebilirliği nedeniyle ise uygun örnekleme yaklaşımı birlikte kullanılmıştır.

Araştırmaya başlamadan önce gerekli etik ve idari izinler alınmıştır. Çalışma, Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından onaylanmış (05.02.2024, E-81614018-050.04-2400006380) ve Trabzon İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli kurum izinleri temin edilmiştir (29.02.2024, E-82438636-605.99-97826849). Veri toplama aşamasına geçilmeden önce araştırmanın yürütüleceği okulların idarecileri ve beden eğitimi öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak ölçümlerin beden eğitimi ders saatlerinde ve okulların spor alanlarında gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Veri toplama süreci, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formunun uygulanmasıyla başlamıştır. Bu form aracılığıyla öğrencilerin demografik bilgileri elde edilmiş ve daha önce herhangi bir spor branşıyla ilgilendiği belirlenen öğrenciler çalışma kapsamı dışında bırakılarak ölçüt örnekleminin gereği yerine getirilmiştir. Kriterlere uygun öğrencilerle ikinci aşamada Çocuk Beden Koordinasyon Testi (KTK) uygulanmıştır. Kiphard ve Schilling (1974) tarafından geliştirilen ve 2007 yılında güncellenen ve Özkara ve Kalkavan (2018) tarafından Türk popülasyonunda geçerlilik ve güvenilirliği belirlenen KTK; geriye dengeleme, tek ayak sekme, yanlara sıçrama ve platformla yanlara adımlama olmak üzere dört alt testten oluşmakta ve 5–14 yaş arası çocukların motor koordinasyon skorlarını (MKS) standart protokoller doğrultusunda değerlendirmektedir. Testlerden elde edilen ham puanlar yaş ve cinsiyet normlarına göre değerlendirilmiştir.

Veri toplama süreci iki hafta içinde tamamlanmıştır. İlk hafta Düzköy ilçesindeki okullarda uygulanmış; Çayırbağ İmam Hatip Ortaokulu'ndan 6, Çamlıca Ortaokulu'ndan 12, Çayırbağ Ortaokulu'ndan 20, Çal Ortaokulu'ndan 7, Doğankaya Ortaokulu'ndan 10, Gürgendağ Ortaokulu'ndan 8, Mehmet Akkaya İmam Hatip Ortaokulu'ndan 7 ve Hafız Mehmet Ofluoğlu Ortaokulu'ndan 32 öğrenci olmak üzere toplam 102 öğrenciden veri toplanmıştır. İkinci hafta Ortahisar ilçesindeki okullarda veri toplanmış; Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu'ndan 40, İskender Paşa Ortaokulu'ndan 21, Mimar Sinan Ortaokulu'ndan 13 ve Cudibey Ortaokulu'ndan 29 öğrenci olmak üzere toplam 103 öğrencinin ölçümleri tamamlanmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 27 programında analiz edilmiştir. Normallik testleri sonucunda verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir. İkili gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesinde bağımsız örneklem t-testi, üç ve daha fazla grubun analizinde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

1.2. Bulgular

Tablo 1. Demografik Değişkenler

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Erkek	96	46,8
	Kız	109	53,2
İkametgâh	Düzköy	102	49,8
	Ortahisar	103	50,2

Tablo 1’de katılımcıların cinsiyet, ikamet ettikleri yer ve ebeveynlerinin eğitim durumu yüzdesel ve sayısal olarak verilmiştir. Katılımcıların %46,8’i erkek, %53,2’sinin ise kız öğrenci olduğu tespit edildi. İkamet açısından katılımcıların %49,8’i Düzköy’de, %50,2’si Ortahisar’da yaşadığı saptandı.

Tablo 2. Öğrencilerin Toplam MKS, Erkekler MKS ve Kızlar MKS Puanlarının İkamet Edilen Bölgeye Göre Bağımsız T-Testi Analizi

		n	X	ss	t	sd	p
Toplam MKS	Düzköy	102	202,81	34,52	5,955	203	,000
	Ortahisar	103	173,68	35,49			
Erkekler MKS	Düzköy	50	204,50	30,47	5,460	94	,000
	Ortahisar	46	168,06	34,88			
Kızlar MKS	Düzköy	52	201,19	38,24	3,245	107	,002
	Ortahisar	57	178,22	35,63			

Toplam MKS açısından Düzköy’de ortalama 202,81 (ss = 34,52), Ortahisar’da ise 173,69 (ss = 35,49) olup, bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0,05$). Erkeklerde Düzköy’ün MKS ortalaması 204,50 (ss = 30,47), Ortahisar’ın ise 168,07 (ss = 34,89) olup anlamlı farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Kızlarda ise Düzköy’ün ortalama MKS değeri 201,19 (ss = 38,25), Ortahisar’ın ise 178,23 (ss = 35,63) olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edildi ($p < 0,05$).

Tablo 3. Öğrencilerin KTK’yi Oluşturan Test Skorlarının İkametgâh Değişkenine Göre Bağımsız T-Testi Analizi

		n	X	ss	t	sd	p
Geriye Dengeleme	Düzköy	102	56,9804	14,61180	4,062	197,922	,000
	Ortahisar	103	47,8835	17,34557			
Tek Ayak Sekme	Düzköy	102	66,3922	13,70348	6,555	203	0,000
	Ortahisar	103	53,0874	15,30418			
Yanlara Sıçrama	Düzköy	102	58,4412	12,39736	2,808	203	,005
	Ortahisar	103	53,7961	11,26974			
Platformla Yanlara Adımlama	Düzköy	102	21,0000	4,09298	3,841	203	,000
	Ortahisar	103	18,9223	3,63989			

Geriye Dengeleme testi sonuçlarına göre, Düzköy’de ortalama skor 56,98 (ss = 14,61), Ortahisar’da ise 47,88 (ss = 17,35) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Tek Ayak Sekme Toplam testinde Düzköy’ün ortalaması 66,39 (ss = 13,70), Ortahisar’ın ise 53,09 (ss = 15,30) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Yanlara Sıçrama testinde Düzköy’ün ortalaması 58,44 (ss = 12,40), Ortahisar’ın ise 53,80 (ss = 11,27) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Platformla Yanlara Adımlama testinde ise Düzköy’de ortalama 21,00 (ss = 4,09), Ortahisar’da 18,92 (ss = 3,64) olarak bulunmuş ve gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$).

Tablo 4. Erkek Öğrencilerin KTK'yı Oluşturan Test Skorlarının İkametgâh Değişkenine Göre Bağımsız T-Testi Analizi

		n	X	ss	t	sd	p
Geriye Dengeleme	Düzköy	50	58,48	12,67	4,176	94	,000
	Ortahisar	46	45,89	16,72			
Tek Ayak Sekme	Düzköy	50	66,86	12,63	4,643	83,709	0,000
	Ortahisar	46	52,76	16,65			
Yanlara Sıçrama	Düzköy	50	57,86	12,18	2,878	94	,005
	Ortahisar	46	50,76	11,95			
Platformla Yanlara Adımlama	Düzköy	50	21,30	4,5	3,193	94	,002
	Ortahisar	46	18,65	3,51			

Geriye Dengeleme testinde Düzköy'deki erkek katılımcıların ortalama skoru 58,48 (ss = 12,68), Ortahisar'daki erkek katılımcıların ise 45,89 (ss = 16,73) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Tek Ayak Sekme Toplam testinde, Düzköy'ün ortalaması 66,86 (ss = 12,63), Ortahisar'ın ise 52,76 (ss = 16,65) olup, bu testte de anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Yanlara Sıçrama testinde Düzköy'deki erkek katılımcıların ortalaması 57,86 (ss = 12,18), Ortahisar'daki erkek katılımcıların ise 50,76 (ss = 11,95) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Platformla Yanlara Adımlama testinde ise Düzköy'ün ortalaması 21,30 (ss = 4,51), Ortahisar'ın ortalaması 18,65 (ss = 3,51) olarak hesaplanmış ve bu testte de anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$).

Tablo 5. Kız Öğrencilerin KTK'yı Oluşturan Test Skorlarının İkametgâh Değişkenine Göre Bağımsız T-Testi Analizi

		n	X	ss	t	sd	p
Geriye Dengeleme	Düzköy	52	55,5385	16,24984	1,846	107	,068
	Ortahisar	57	49,4912	17,81164			
Tek Ayak Sekme	Düzköy	52	65,9423	14,77068	4,525	107	0,000
	Ortahisar	57	53,3509	14,26971			
Yanlara Sıçrama	Düzköy	52	59,0000	12,69398	1,257	107	,212
	Ortahisar	57	56,2456	10,14235			
Platformla Yanlara Adımlama	Düzköy	52	20,7115	3,67470	2,203	107	,030
	Ortahisar	57	19,1404	3,75803			

Geriye Dengeleme testinde Düzköy'deki kız katılımcıların ortalama skoru 55,54 (ss = 16,25), Ortahisar'daki kız katılımcıların ise 49,49 (ss = 17,81) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık saptanmadı ($p > 0,05$). Tek Ayak Sekme Toplam testinde Düzköy'ün ortalaması 65,94 (ss = 14,77), Ortahisar'ın ise 53,35 (ss = 14,27) olup, gruplar arası anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Yanlara Sıçrama testinde Düzköy'deki kız katılımcıların ortalaması 59,00 (ss = 12,69), Ortahisar'daki kız katılımcıların ise 56,25 (ss = 10,14) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi ($p > 0,05$). Platformla Yanlara Adımlama testinde ise Düzköy'ün ortalaması 20,71 (ss = 3,67), Ortahisar'ın ortalaması 19,14 (ss = 3,76) olarak hesaplanmış ve bu testte anlamlı bir farklılık olduğu tespit edildi ($p < 0,05$).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmamıza katılan çocukların test skorları incelendiğinde kırsal kesimde yetişen çocukların kentte yetişen çocuklara daha yüksek olduğu ve skorlar analiz edildiğinde anlamlı fark olduğu saptandı. Toplam MKS açısından Düzköy'de ortalama 202,81 (ss = 34,52), Ortahisar'da ise 173,69 (ss = 35,49) olup, bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0,05$). Erkeklerde Düzköy'ün MKS ortalaması 204,50 (ss = 30,47), Ortahisar'ın ise 168,07 (ss = 34,89) olup anlamlı farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Kızlarda ise Düzköy'ün ortalama MKS değeri 201,19 (ss = 38,25), Ortahisar'ın ise 178,23 (ss = 35,63) olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edildi ($p < 0,05$). Öte yandan Çocuk Beden Koordinasyon Testinin alt testleri ayrı ayrı incelendiğinde; doğa ile iç içe, şehirleşmenin az olduğu Trabzon'un Düzköy ilçesinde yetişen çocukların şehirleşmenin fazla olduğu Trabzon'un Ortahisar ilçesinde yetişen çocukların alt testlerden, Geriye Dengeleme testi sonuçlarına göre, Düzköy'de ortalama skor 56,98 (ss = 14,61), Ortahisar'da ise 47,88 (ss = 17,35) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Tek Ayak Sekme Toplam testinde Düzköy'ün ortalaması 66,39 (ss = 13,70), Ortahisar'ın ise 53,09 (ss = 15,30) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Yanlara Sıçrama testinde Düzköy'ün ortalaması 58,44 (ss = 12,40), Ortahisar'ın ise 53,80 (ss = 11,27) olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Platformla Yanlara Adımlama testinde ise Düzköy'de ortalama 21,00 (ss = 4,09), Ortahisar'da 18,92 (ss = 3,64) olarak bulunmuş ve gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p < 0,05$). Elde ettiğimiz veriler doğrultusunda yapılmış çalışmalar incelendiğinde Mardiansyah vd. (2023), Endonezyalı ilköğretim çocuklarda Körper koordinasyon test Für Kinder (KTK3+) (Çocuklar için beden koordine testi) kullanılarak motor yeteneğin değerlendirildikleri çalışmalarında, KTK3+ kullanılarak kentsel ve kırsal alanlardaki Endonezyalı çocuklar arasında motor yeterlilik düzeyleri karşılaştırılmıştır.

Mevcut bulgulara göre, kırsal alanlardaki çocuklar, kentsel alanlardaki çocuklara göre motor yeterlilik puanları daha yüksek olduğu ve aralarında anlamlı bir fark olduğunu belirtmişlerdir. Adriyani vd. (2021) tarafından yapılan bir çalışmada çocukların motor koordinasyon, kardiyorespiratuar uygunluk düzeyleri ve çeviklik üzerindeki etkilerinin incelenmesini amaçladığı çalışmada kentsel ve kırsal kesimde yetişen çocukları karşılaştırmıştır. Çalışmada motor koordinasyonu ölçmek için KTK testini kardiyorespiratuar uygunluk seviyelerini ölçmek için de 1000 metre koşusunu kullanırken çeviklik için mekik koşusu kullanmıştır. Elde ettiği veriler doğrultusunda kentsel ve kırsal kesimde yetişen çocukların motor koordinasyon ve kardiyorespiratuar uygunluk testleri açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Çevikliklerinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu çalışmada kentli çocuklar kırsal kesimdeki çocuklara göre daha düşük kaba motor koordinasyon skorları göstermiştir. Kırsal kesimdeki çocukların kardiyorespiratuar uygunluğu kentte çocuklardan daha iyi olduğunu belirlemiştir. Bunların yanı sıra Uygun ve Yamaner (2017), tarafından yapılan; Ordu ilinde bulunan bir özel okul ve köy okulunda öğrenim gören yaşları 8 ile 10 arasında değişen 80 öğrenciden (40 erkek, 40 kız) oluşan bir gruba temel motorik özelliklerini belirlemek için motor performans test protokolü uygulanmıştır. Motor performans testi sonuçlarının analizine göre, şehir ve kırsalda öğrenim gören çocukların skorları karşılaştırıldığında, tek ayak üzerinde durma değişkeninde anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Bununla birlikte, çabukluk, yakalama, durarak uzun atlama, fırlatma ve 12,20 m sürat koşusu gibi diğer bağımsız değişkenlerde, şehirde okuyan çocukların kırsalda okuyan çocuklara kıyasla anlamlı ölçüde daha yüksek performans sergilediği belirlenmiştir (Uygun & Yamaner, 2017). Bu durum çalışma bulgularımız ile örtüşmemektedir. Bunun nedeni olarak özel okullarda fiziksel aktivite ortamının sağlandığı ve özel okullarda eğitim gören çocukların bu tür etkinliklere sürekli olarak dahil edildiği ile ilişkili olabileceği değerlendirilebilir.

Araştırma sonuçları, Düzköy'de yaşayan çocukların MKS ortalamaları Ortahisar'daki çocuklara göre anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, kırsal bölgelerde yaşayan çocukların daha fazla fiziksel aktivite fırsatına sahip olmalarıyla açıklanabilir. Kırsal alanlarda çocuklar, açık alanlarda oyun oynama, doğal çevrede koşma ve tırmanma gibi aktivitelerle daha sık karşılaşmaktadır. Bu durum, motor becerilerin gelişimini olumlu yönde etkileyebilir (Barnett vd., 2016; Hardy vd., 2010). Benzer şekilde, Barnett vd. (2016) yaptıkları çalışmada, kırsal bölgelerde yaşayan çocukların motor

becerilerinin kentsel bölgelerde yaşayanlara göre daha iyi olduğunu belirtmiştir. Bu çalışma, bulgularımızı destekler niteliktedir. Öte yandan, kentsel bölgelerde yaşayan çocukların daha sınırlı fiziksel aktivite fırsatlarına sahip olmaları, motor becerilerinin daha düşük olmasına neden olabilir. Kentsel alanlarda çocuklar, genellikle kapalı alanlarda zaman geçirmekte ve teknolojik cihazlarla daha fazla vakit harcamaktadır. Bu durum, fiziksel aktivite düzeylerini azaltarak motor becerilerin gelişimini olumsuz etkileyebilir (Lopes vd., 2012; Tremblay vd., 2015).

Motor becerilerin gelişimi, çocukların yaşadığı çevresel koşullardan önemli ölçüde etkilenmektedir. Kırsal bölgelerde yaşayan çocuklar, doğal çevrelerinde daha fazla fiziksel aktivite fırsatı bulabilirken, kentsel bölgelerde yaşayan çocuklar genellikle kapalı alanlarda zaman geçirmektedir (Fjørtoft, 2001). Bu durum, kentsel bölgelerde yaşayan çocukların motor becerilerinin daha düşük olmasına neden olabilir. Ayrıca, kentsel bölgelerde trafik yoğunluğu ve güvenlik endişeleri, çocukların açık alanlarda oyun oynamasını sınırlandırabilir (Veitch vd., 2006). Fiziksel aktivite, motor becerilerin gelişiminde kritik bir rol oynar. Düzenli fiziksel aktivite, çocukların motor becerilerini geliştirmelerine ve bu becerileri günlük yaşamlarında etkili bir şekilde kullanmalarına yardımcı olur (Lubans vd., 2010). Kırsal bölgelerde yaşayan çocuklar, doğal çevrelerinde daha fazla fiziksel aktivite fırsatı bulabildikleri için motor becerileri daha iyi gelişebilir. Öte yandan, kentsel bölgelerde yaşayan çocuklar, fiziksel aktivite fırsatlarının sınırlı olması nedeniyle motor becerilerin gelişiminde geride kalabilir (Tremblay vd., 2015).

Düzköy ve Ortahisar'dan katılan katılımcılar arasında oluşan bu farklılığın okul ortamından kaynaklanabileceği de söylenebilir. Okul ortamı çocukların motor becerilerinin gelişiminde önemli bir rol oynar. Okullarda düzenlenen beden eğitimi dersleri ve spor aktiviteleri, çocukların motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir (Morgan vd., 2013). Ancak, kentsel bölgelerdeki okulların fiziksel aktivite fırsatları açısından daha sınırlı olması, çocukların motor becerilerinin gelişimini olumsuz etkileyebilir (Tremblay vd., 2015). Kültürel açıdan bakıldığında; kültürel faktörler, çocukların motor becerilerinin gelişimini etkileyebilir. Farklı kültürel bağlamlarda yaşayan çocuklar, farklı fiziksel aktivite fırsatlarına sahip olabilir. Örneğin, bazı kültürlerde çocukların açık alanlarda oyun oynaması teşvik edilirken, diğer kültürlerde bu tür aktiviteler daha sınırlı olabilir (Hinkley vd., 2014). Bu durum, çocukların motor becerilerinin gelişimini etkileyebilir. Bu bulgular, kentsel ve kırsal bölgeler arasındaki motor beceri farklılıklarını anlamak açısından önemlidir.

Araştırma verilerine dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulabilir.

1. Araştırmada şehirleşmenin daha az olduğu doğa ile iç içe yetişen çocukların spor branşlarına yönlendirilmesi ve spor hayatına kazandırılması için projeler üretilmelidir.
2. Gelişen teknolojinin çocukları etkisi altına alan cep telefonu, bilgisayar, tablet, vb. gibi aletlerle geçirilen süreler kısıtlanmalı ve fiziksel aktiviteye yönlendirilmeli ve motor beceri koordinasyonlarının yükselmesi için daha sık sık doğa ile iç içe olmalarını sağlayacak aktiviteler özendirilmelidir.
3. Şehirleşmenin yüksek olduğu kesimlerde yetişen çocukların anne ve babalarının çocukların fiziksel aktivite düzeylerini dikkate alarak onların motor koordinasyonlarının yükselmesi için daha fazla doğa ile temas etmelerinde teşvik edici rol üstlenmesine yönelik okullarda programlar düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Adriyani, R., Iskandar, D., & Camelia, L. S. (2021, 24–27 Ekim). Urban-rural children differences in motor coordination, cardiorespiratory fitness... International Joint Conference on Arts and Humanities, Surabaya, Endonezya.
- Barnett, L. M., Stodden, D., Cohen, K., Smith, J. J., Lubans, D. R., Morgan, P., ... & Salmon, J. (2016). Fundamental movement skills: An important focus. *Journal of Teaching in Physical Education*, 35(3), 219–225.

- Carson, V., Hunter, S., Kuzik, N., Gray, C. E., Poitras, V. J., Chaput, J. P., ... & Tremblay, M. S. (2016). Systematic review of sedentary behaviour and health indicators in school-aged children and youth. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, 41(6), S240–S265.
- Fjørtoft, I. (2001). The natural environment as a playground for children: The impact of outdoor play activities in pre-primary school children. *Early Childhood Education Journal*, 29(2), 111–117.
- Gallagher, K., Towe, R., & Cairney, J. (2023). Motor development in childhood: Foundations for lifelong movement. *Developmental Review*, 68, 101–125.
- Hardy, L. L., King, L., Farrell, L., Macniven, R., & Howlett, S. (2010). Fundamental movement skills among Australian preschool children. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 13(5), 503–508.
- Hinkley, T., Crawford, D., Salmon, J., Okely, A. D., & Hesketh, K. (2014). Preschool children and physical activity: A review of correlates. *American Journal of Preventive Medicine*, 34(5), 435–441.
- Lopes, V. P., Rodrigues, L. P., Maia, J. A., & Malina, R. M. (2012). Motor coordination as predictor of physical activity in childhood. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 22(5), 663–669.
- Lopes, V. P., Santos, R., Pereira, B., & Lopes, A. (2013). Associations between gross motor coordination and academic achievement in elementary school children. *Human Movement Science*, 32(1), 9–20.
- Lubans, D. R., Morgan, P. J., Cliff, D. P., Barnett, L. M., & Okely, A. D. (2010). Fundamental movement skills in children and adolescents: Review of associated health benefits. *Sports Medicine*, 40(12), 1019–1035.
- Mardiansyah, A., Syafruddin, M., & Bakhtiar, S. (2023). Assessment of motor competence in Indonesian elementary school children using the KTK3+ (Yayımlanmamış doktora tezi). Universitas Negeri Padang.
- Morgan, P. J., Barnett, L. M., Cliff, D. P., Okely, A. D., Scott, H. A., Cohen, K. E., & Lubans, D. R. (2013). Fundamental movement skill interventions in youth: A systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*, 132(5), e1361–e1383.
- Özbar, N. (2007). Çocuklarda motor gelişimi etkileyen faktörler. *Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 45–58.
- Savaşhan, Ç., Sarı, O., Aydoğan, Ü., & Erdal, M. (2015). İlkokul çağındaki çocuklarda obezite sıklığı ve ilişkili etmenler. *Türk Pediatri Arşivi*, 50(3), 158–164.
- Stodden, D. F., Goodway, J. D., Langendorfer, S. J., Roberton, M. A., Rudisill, M. E., Garcia, C., & Garcia, L. E. (2008). A developmental perspective on the role of motor skill competence in physical activity. *Quest*, 60(2), 290–306.
- Tremblay, M. S., Gray, C. E., Akinroye, K., Harrington, D. M., Katzmarzyk, P. T., Lambert, E. V., ... & Tomkinson, G. R. (2015). Physical activity of children: A global matrix of grades comparing 15 countries. *Journal of Physical Activity and Health*, 12(2), 113–125.
- Uygun, F., & Yamaner, F. (2017). Şehir ve kırsalda öğrenim gören çocukların bazı motorik özelliklerinin karşılaştırılması. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 98–106.
- Veitch, J., Bagley, S., Ball, K., & Salmon, J. (2006). Where do children usually play? A qualitative study of parents' perceptions of influences on children's active free-play. *Health & Place*, 12(4), 383–393.

